

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Preceptoriu[m] Nico. [de] Lira ordinis seraphici Francisci/
siue Expositio tripharia breuis vtil[is] in decalogu[m] legis
diuine**

Henricus <de Frimaria>

Nicolaus <de Lyra>

Colonie, 19.05.1495

Tertja exposit[i]o respic[itur] vxor[is] legittime desert[i]o vl[...] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-31207

PRECEPTA

sensib; corrūpūnt; & ginali dignitate p̄uant; / & ideo
virgines dici non possunt. Nam propter restricti
onem sensuum talium ab illicitis delectatōibus
saluator omnes fideles & gines appellat. que si cō
tinenter uiuant. propter honorem dei & sp̄em eter
ni premi; dicuntur virgines prudentes. Sed ille
que continenter uiuant propter laudem humanā
dicuntur & gines fatue. Et bene fatue. qz p̄miūm
eterne salutis cōmutant in vanitate; laudis hūa
ne. Uñ sapientib; & ginibus ad eterna gaudia in
tronissis: fatuis dñs respōdit. Amen dico uobis
nescio uos / id est nihil in uobis inuenio dignuz ap
probatōez eterna remuneratōe Uñ ipis dicit illud
Math. 25. Item maledicti in ignem eternū Et qz
ista mechā magis p̄prie habz locū infra in nono p̄
cepto. ubi de oem & cupiscentiā interiorē p̄hibz
ideo nunc dicta de ipa sufficiant.

QUARTA expositō respic̄ vxorē legitime
desertōez v̄l et receptōez q̄ talē. Non mechaber̄
vxorē se; p̄p̄riā dimittēdo / vel p̄p̄riā dimissam recē
piēdo Uñ scribit Math. 5. Quis q̄ dimiserit vxorē
recepta causa fornicatōis fac̄ eā mechari. Quē
aut dimissam duxerit adulterat. Ut autem ple
nius appareat qñ vxorē dimittere vel eā recēpiē
pctm; / & qñ nō: notādū qz vxorē dimittere pōt esse
dupliciter v̄l in occulto v̄l in manifesto. In occulto
aut q̄s dicit vxorē dimittere q̄ sibi debitum non
vult reddere nec exigere. & qui vxorē sic dimiserit
aut ille scit aliqd̄ impedimētū occultū cōiugij aut
nulluz. Si nullum impedimentum sciat nec in se

nec i iunge. z tñ nō vult debitū reddere nec exigere. tal' peccat mortalit'. Tñ qz tollit mulieri debitu iusticie ad qd tenet. tñ et qz illey illa p betviaz adultera di marito marie si sciat eū lubricū v'l eō. Si vō sciat ipedimētum iugū ppter qd nō possit reddere debitū sine pctō mortali/3 i facie ecclie h pbari nō possit. tal' pot' d'z excōicatōez sustinere qd debitū reddere. Si vō tale ipedimētū p certo nesciat h p babilis v'l leuis credat. tñ p prudent' p fessor' p silū d'z tales crudelitatem temerariam z leue deponere/ac debitū reddere/ac etiam exigere nisi p'us ante iugū; alter iugū se voto p'tinentie astrinxerit. In h em casu iuxta certiorē opini onē doctor' talis nunq' p't petere debitū sine peccato mortali. Et idō bene sibi p'videat qnto piculo se exponit q postvotū p'tinentie emissus. matrimoniu cōtrahūt. In hoc etiā apparet qd piculose qdā talib' p'sulant q postvotū p'tinentie de contra hendo matrimoniu licētiant siue consiliū p'stant q nō vident aliud facere: q' aīas occidere z eas dyabolo p'stituere. Si aut dimissio vxoris fiat in manifesto. hoc non licet nisi auctoritate ecclie z ppter fornicatōez tñ. que tripliciter dicit'. **U**no mō p'prie. pura adulteriū carnale. **A**lio modo communiter. pura ipa heresis/z ppter vtrunq' pōt dimitti iungū quātum ad cohabitatiōem ppetuā h differenter. qz fornicatio carnis facta semel sufficeret ad diuortium. nisi alter coniugum fuerit similiter fornicac'. 32. q. 6. per totū. Et extra de adulterio. ca. Intelleximus. z ca. Qua. Spūalis autē

Dubitationem

PRECEPTUM

non sufficit absolute nisi coniunx perseueret in heresi. Extra de diuortijs. ca. De illa. 2 ca. Quanto in textu et glosa. Tertio fornicatio dicitur comunissime scilicet quod dicitur libet peccatum mortale. et tunc distigue. quia a peccato unius coniugis est scandalum alteri. ut si nitatur trahere alium ad mortale peccatum. et sic talis potest dimittere eum ad tempus. uel quod usque corrigatur. Aut peccatum unius non est scandalum alteri. nec nitatur trahere eum ad mortale peccatum: et sic non potest eum demittere. Hec est sententia Raymundi et Guillelmi. Ut autem sciat quoniam quis peccat si dimissus recipit et quoniam non: sciendum quod crimen coniugis aut est manifestum aut occultum. Si occultum non potest eam dimittere cum non potest probare crimen impositum. Aut est manifestum: et tunc distigue. Aut enim adultera perseuerat in malicia: et sic tenet dimittere eam. Nam qui talens retinet uel qui dimissam recipit: peccat mortaliter quod si uideret crimen consentire. ut habet. 32. q. 1. ca. 1. et est Crisostomus super Mattheum. ca. 9. Sicut crudel est qui castam dimittit: sic fatuus est qui iniustus qui retinet meretricem. Patronus etiam turpidus est qui celat crimen uxoris. Aut non perseuerat: sed est spes de correctione. uel etiam est correctus: et sic non tenetur eam dimittere: imo iuste potest eam recipere. Unde illud quod post dicitur. Et qui dimissam duxerit aduiteratur: solum intelligitur de illa receptio ne illius que non est correctus sed permanet in malicia seu perseuerat. Aut etiam quando impedimentum interuenit: puta consanguinitas et huiusmodi. Ex predictis patere potest qualiter dicitur transgressio eius precepti est confitendum.